

Makāsıdü's-Şerîa
Sosyoekonomik
Gelişme Endeksine Doğru
Teori ve Uygulama

Editör: Salman Syed Ali

Çeviri: Hüseyin Burgazoğlu

Salman Syed Ali İslam Araştırma ve Eğitim Enstitüsü, İslam Kalkınma Bankası, Cidde, Suudi Arabistan

Junaidah Abu Seman Faculty of Economics and Muamalat, Universiti Sains Islam Malaysia, Nilai, Malezya

Habib Ahmed Durham University Business School, Durham, İngiltere

Rafi Amir-ud-Din International Institute of Islamic Economics, International Islamic University, İslamabad, Pakistan; Department of Economics, COMSATS University İslamabad, Lahor, Pakistan

Necati Aydın Department of Finance, College of Business, Alfaisal University, Riyad, Suudi Arabistan

Housseem Eddine Bedoui İslam Kalkınma Bankası Grubu, Cidde, Suudi Arabistan; Ecole Normale Supérieure, Lyon, Fransa

Nazam Dzol Karnaini The Business School, Edinburgh Napier University, Edinburgh, İngiltere

Adem Esen İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

M. Fevzi Esen İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Fahim M. Khan Onursal/fahri profesör ve International Centre for Research in Islamic Economic Müdürü, Minhaj University Lahore, Lahor, Pakistan

Reza Ghazal İslam Araştırma ve Eğitim Enstitüsü, İslam Kalkınma Bankası, Cidde, Suudi Arabistan; Business and Management Sciences Department, University of Kurdistan-Hawler, Kürdistan, Irak

Hamid Hasan King Faisal University, Hufuf, Suudi Arabistan; IIIE, International Islamic University, İslamabad, Pakistan

Rahmatina Kasri Faculty of Economics and Business, Universitas Indonesia, Cakarta, Endonezya

Moussa Larbani School of Mathematics and Statistics, Carleton University, Ottawa, ON, Kanada

Mehdi Mili University of Bahrain, College of Business Administration, Zallaq, Bahreyn

Muhammad Mubashir Mukhtar Center for Entrepreneurial Development (CED), Institute of Business Administration (IBA), Karaçi, Pakistan; New Zealand Society of Local Government Managers (SOLGM), Wellington, Yeni Zelanda

Arif Naveed Faculty of Education, University of Cambridge, Cambridge, İngiltere

Hafız Muhammad Sarfraz Nihal Department of Economics, University of Karachi, Karaçi, Pakistan; Islamic Banking Division, Bank Al-Habib Ltd, Karaçi, Pakistan

Ismail Nizam FTMS College, Cyberjaya, Kuala Lumpur, Malezya

Muhammad Shahid Qureshi Center for Entrepreneurial Development (CED), Institute of Business Administration (IBA), Karaçi, Pakistan

Mohamed Saladin Abdul Rasool Universiti Teknologi MARA, Shah Alam, Malezya

Hafız Abdul Rauf Center for Entrepreneurial Development (CED), Institute of Business Administration (IBA), Karaçi, Pakistan; Meezan Bank, Karaçi, Pakistan

Atiq ur Rehman Pakistan Institute of Development Economics, İslamabad, Pakistan

Ariffin Mohd Salleh Universiti Teknologi MARA, Shah Alam, Malezya

Waleed Wasti Center for Entrepreneurial Development (CED), Institute of Business Administration (IBA), Karaçi, Pakistan; Iqra University, Karaçi, Pakistan

Asad Zaman Pakistan Institute of Development Economics, İslamabad, Pakistan

Muhamed Zulkhibri İslam Araştırma ve Eğitim Enstitüsü, İslam Kalkınma Bankası, Cidde, Suudi Arabistan

Hüseyin Burgazoğlu, 2007 yılında Boğaziçi Üniversitesi İşletme bölümünden mezun oldu. Yüksek Lisans derecesini İstanbul Üniversitesi Sayısal Yöntemler anabilim dalından aldı. 2009 ve 2014 yılları arasında Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde araştırma görevlisi olarak çalıştı. Doktora eğitimine İstanbul Üniversitesi Sayısal Yöntemler anabilim dalında devam etmektedir. Sakarya Üniversitesi İşletme Fakültesinde araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır. İşletme ve iktisat alanında ulusal ve uluslararası dergilerde yayımlanmış çeşitli çalışmaları mevcuttur.

İÇİNDEKİLER

ŞEKİLLER LİSTESİ.....	9
TABLOLAR LİSTESİ	13
ÖNSÖZ.....	17
GİRİŞ.....	19
TEŞEKKÜR.....	21
Bölüm 1	
Makāsıdüş-Şerîa Temelli Sosyoekonomik Gelişme Endeksine Doğru: Meselelere ve Literatüre Giriş.....	23
Salman Syed Ali	
Bölüm 2	
Makāsıdüş-Şerîa: Ölçülemez Olanı mı Ölçüyoruz?	43
Rafi Amir-ud-Din	
Bölüm 3	
Şeriat Temelli Etik Performans Ölçüm Çerçevesi ve Makāsıdüş-Şerîa Işığında Gelişmeyi Ölçme ile İlgili Veriler.....	77
Houssem Eddine Bedoui	

Bölüm 4

Tüketici Davranışı, Tüketim Planlaması ve Şeriatın Amaçları..... 145
Fahim M. Khan

Bölüm 5

Makāsıdü'ş-Şerīa Temelli Sosyoekonomik Gelişme Endeksinin İnşası:
İlkeler ve Sorunlar 179
Junaidah Abu Seman ve Nazam Dzolkarnaini

Bölüm 6

Sosyoekonomik Refahın Bir Göstergesi Olarak Zenginlik:
İslami Görüşler..... 209
Asad Zaman, Arif Naveed ve Atiq ur Rehman

Bölüm 7

Sosyoekonomik Gelişme Endeksi için Makāsıdü'ş-Şerīa:
İstatistiksel Bir Yaklaşım..... 227
M. Fevzi Esen ve Adem Esen

Bölüm 8

Makāsıdü'ş-Şerīa'ya ve Bulanık Küme Teorisine Dayalı
Bir Refah Endeksi..... 253
Moussa Larbani ve Ismail Nizam

Bölüm 9

Geleneksel Ekonominin ve İslam Ekonomisinin Sosyoekonomik
Felsefesi: Hayat-ı Tayyibe Endeksini (HTE) Makāsıdü'ş-Şerīa
Temelinde İfade Etmek 271
Muhammad Mubashir Mukhtar, Hafız Muhammad Sarfraz Nihal,
Hafız Abdul Rauf, Waleed Wasti ve Muhammad Shahid Qureshi

Bölüm 10

İslami Kapsayıcı Büyüme Endeksi (i-KBE): Ölçüm ve Belirleyiciler..... 309
Reza Ghazal ve Muhamed Zulkhibri

Bölüm 11

İslami İGE için Paradigmatik ve Kavramsal Çerçeve..... 335
Necati Aydın

Bölüm 12

İnsani Gelişme için Bir Yapısal Model, Makāsıdüş-Şerîa Önemli midir!..... 355
Mehdi Mili

Bölüm 13

Makāsıdüş-Şerîa İlkelerine Dayalı Sosyoekonomik Gelişmenin
Değerlendirilmesi: Normatif Çerçeveler, Yöntemler ve Endonezya'da
Pilot Uygulama..... 373
Rahmatina Kasri ve Habib Ahmed

Bölüm 14

Malezya'da Parasal Olmayan Yoksulluk Ölçümü: Makāsıdüş-Şerîa
Yaklaşımı..... 405
Mohamed Saladin Abdul Rasool ve Ariffin Mohd Salleh

Bölüm 15

Sosyoekonomik Gelişme için Makāsıdüş-Şerîa Temelli Ölçüm Endeksi
Teorisi ve Uygulaması: Endeks Yöntemi ve Prototip Endeks 417
Salman Syed Ali ve Hamid Hasan

İNDEKS..... 439

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Bölüm 2

Şekil 1 Sıralama Karşılaştırması: MSE ve İGE.....	64
Şekil 2 Göstergelerin bireysel katkılarının standart sapması.....	65
Şekil 3 Yaşam beklentisinde 1 yıllık artış sonucunda ilkokula kayıt oranındaki yüzdelerdeki azalma.....	66
Şekil 4 Farklı r değerleri için sıralamaların karşılaştırılması.....	67
Şekil 5 İİT ülkelerinin MSE değerleri (Güney Amerika'daki İİT üyesi bazı ülkeler bu haritada gösterilmemiştir.)	74

Bölüm 3

Şekil 1 Beşgen şeklindeki beş sütunlu Makāsıdüş-Şerîa endeksi.....	93
Şekil 2 Dengeli optimal endeks.....	94
Şekil 3 Üç İGE vektörünün ve kapsadığı hacmin vektörel gösterimi.....	97
Şekil 4 Yaşamın Zenginleştirilmesine İlişkin Seçilmiş Göstergeler.....	102
Şekil 5 Dinin Zenginleştirilmesine İlişkin Seçilmiş Göstergeler	108
Şekil 6 Aklın Zenginleştirilmesine İlişkin Seçilmiş Göstergeler.....	111
Şekil 7 Neslin Zenginleştirilmesine İlişkin Seçilmiş Göstergeler	117
Şekil 8 Servetin Geliştirilmesine İlişkin Seçilmiş Göstergeler	118

Bölüm 5

Şekil 1 Her Birey için Beş Maddenin Zenginleştirilmesini Sağlayarak İnsani Gelişmeyi ve Refahı Makāsıdü'ş-Şerīa Aracılığıyla Gerçekleştirmek.....	181
Şekil 2 Yaşam Makāsıdı'nın Alt Çıkarımları.....	182
Şekil 3 Din Makāsıdı'nın Alt Çıkarımları.....	183
Şekil 4 Akıl Makāsıdı'nın Alt Çıkarımları.....	184
Şekil 5 Nesil Makāsıdı'nın Alt Çıkarımları.....	185
Şekil 6 Servet Makāsıdı'nın Alt Çıkarımları.....	186
Şekil 7 Makāsıdü'ş-Şerīa Çerçevesi ile İslami Bankaların ve İslam Ekonomisinin Amaçları Arasındaki Kavramsal İlişki.....	188
Şekil 8 Makāsıdü'ş-Şerīa Çerçevesi ve Sosyoekonomik Gelişme Amaçları Arasındaki Kavramsal İlişki.....	195

Bölüm 7

Şekil 1 <i>Maqāşid al-Sharī'ah</i> 'ın önemli değişkenlerinden biri: Benlik.....	239
--	-----

Bölüm 8

Şekil 1 “Genç insanlar” bulanık kümesinin üyelik fonksiyonu.....	257
Şekil 2 “37 civarında” bulanık kümesinin üyelik fonksiyonu.....	258
Şekil 3 Servet Endeksinin Yapısı.....	259
Şekil 4 M_i Maksadı ve bağımsız değişkenleri.....	260
Şekil 5 Dilsel değişkenin üyelik fonksiyonu.....	262
Şekil 6 Karşılık gelen bulanık kümelerin üyelik fonksiyonları.....	265
Şekil 7 Üyelik fonksiyonu şekli.....	266
Şekil 8 “2,5 civarında” bulanık kümesi üyelik fonksiyonu.....	266

Bölüm 9

Şekil 1 Cinsiyete göre dağılım.....	300
Şekil 2 Şehir bazında katılımcıların sayısı.....	301
Şekil 3 Şehre göre dağılım.....	302
Şekil 4 Genel senaryo: Pakistan.....	303

Bölüm 10

- Şekil 1 Kapsayıcı büyümenin politika temelleri..... 312
- Şekil 2 İslami Kapsayıcı Büyüme Endeksi'nin hesaplanması: Akış Şeması. 322

Bölüm 11

- Şekil 1 Tevhidi paradigma ile *Makāsıd-ı Kur'an*'ın (Kur'ani hedefler) ilişkilendirilmesi..... 338

Bölüm 12

- Şekil 1 Makāsıdüş-Şerâ'nın insan refahı üzerindeki etkisi..... 359
- Şekil 2 Teorik model için PLS tahmininin sonuçları..... 368

Bölüm 13

- Şekil 1 Makāsıd ilkelerinin üç gelişimsel dönemi..... 377
- Şekil 2 Yoksulluğu ölçmede temel adımlar..... 381
- Şekil 3 Çok Boyutlu Yoksulluk Endeksi..... 386

Bölüm 15

- Şekil 1 MS boyutlarının Pakistan çok boyutlu yoksulluk (M_0) ölçümüne katkısı 434
- Şekil 2 Yoksulluğun farklı ölçülerle karşılaştırılması..... 436
- Şekil 3 Çok boyutlu yoksulluğun karşılaştırılması..... 436